

Cutting Edge

Fabrice Murgia, Cie. Artara & An Pierlé Quartet, 'Sylvia'

Leven voor de stervenskunst

Hoe ziet de biografie er uit van iemand die zelfs voor haar naasten een vreemde was? Hoe het leven vertellen van een figuur die het bestaan als iets secundair beschouwde, een bijverschijnsel van het literaire oeuvre, een strafkamp dat het werk moest voeden? Hoe het portret schetsen van Sylvia Plath, een enigma waarrond de feiten even nevelig zijn als de fictie, het relaas net zo mistig als het proza?

Juist, ook dat portret moet een enigma zijn. Fabrice Murgia, artistiek leider van Théâtre National, heeft dat goed begrepen. Zo voert hij niet één Sylvia op, maar een veelvoud aan actrices die samen de verschillende gezichten van het getormenteerde titelpersonage laten zien. In medische termen heet Plath manisch-depressief, wat betekent dat ze al naargelang haar levensfase een spectrum aan polariteiten veruitwendigde. Precies die voortdurende transformatie van haar 'ik', de tragische instabiliteit van haar identiteit die de dood tot gevolg zou hebben, houdt de complexiteit van haar persoon in. En inderdaad, door Plath niet te proberen vangen in een hapklaar narratief nadert Murgia haar essentie.

Niet toevallig kijkt het publiek naar film op theater, een *making of* van een biopic. De afstand die ontstaat door de akte van het insceneren te laten zien, is metaforisch voor hoe Plath haar dagdagelijkse bestaan ervoer: als een

pijnlijk artefact dat moest leiden tot literatuur enerzijds, als een schouwspel waarin zij zich door de blik van derden liet vermurwen anderzijds. Haar wederheft Ted Hughes, hier een uitdrukingsloos masker dat louter dient als antagonist voor Sylvia's talent, kiest ze om wat hij betekent voor de buitenwereld en om wat hij voor haar kan ontsluiten. Geen wonder dat het huwelijk op de klippen loopt nog voor het goed en wel van start is gegaan. Plath, die in Hughes een vrijgeleide hoopt te vinden voor haar schrijverschap, kan zich immers niet verzoenen met zijn openlijke afwijzing van haar als kunstenaar.

Murgia bouwt 'Sylvia' op als een bloemlezing. Snapshots uit Plaths leven boetseren samen het beeld van een vrouw die veel te vroeg in aanraking komt met de dood via het overlijden van haar vader, om zich vanaf dan altijd tot het extreem van de finaliteit van het leven aangetrokken te voelen. Dat de opvoering begint met een minutieus voorbereide zelfmoord, is typerend voor al wat volgt. Overal loert namelijk de dood. Tot Plath zichzelf vernietigt, en met zichzelf ook haar beeltenis. Wanneer ze sterft, komt de projectiewand van de filmploeg naar beneden, en gaan alle actrices die te lijf. De onverdraaglijke spiegel, waarin Plath zichzelf steevast opmeet tegenover het ideaalbeeld van de rol (dochter, partner, moeder, schrijfster) die ze op dat moment vervult, valt daarmee aan diggelen. Zelfvernietiging is bevrijding.

Onderweg is het An Pierlé's soundtrack die het raadselachtige van Plaths psyche in de verf zet. Haar kwartet geeft 'Sylvia' nu eens een opzweepend ritme, later een melancholische toets en uiteindelijk een rauw orgelpunt. Niet minder muzikaal is Murgia's benadering van het toneelmatig aspect van de voorstelling. De decors en de cinematografie zijn ronduit verbluffend. Nog los van de esthetische laag en de intellectuele dimensie manifesteert 'Sylvia' zich bovendien als een ode aan al wat vrouwelijk is. Trots op haar feminiene natuur, en tegelijk worstelend met de marginale sociale positie die haar geslacht met zich meebracht: Murgia en Cie. Artara vertalen Plaths levenslange innerlijke strijd naar een hartroerend fresco dat blaakt van tedere vrouwelijkheid. Kan het mooier?

Jan-Jakob Delanoye

© Cutting Edge - 27 april 2019

DETAILS PODIUM

Regie:

Fabrice Murgia

Muziek:

An Pierlé, Koen Gisen, Hendrik Lasure, Casper Van de Velde

Spel:

Valérie Bauchau, Clara Bonnet, Solène Cizeron, Vanessa Compagnucci, Vinora Epp, Léone François, Magali Pinglaut, Ariane Rousseau, Scarlet Tummers

Fotografie:

Juliette Van Dormael

Video, belichting & technische leiding Artara:

Giacinto Caponio

Kostuums:

Marie-Hélène Balau

Scenografie:

Rudy Sabounghi

Decoratie:

Aurélie Borremans

Foto's:

Hubert Amiel

Gezien & gehoord in het kader van:

Opera XXI

Location:

Bourla Antwerpen

Datum opvoering:

2019-04-25 00:00:00

Datum premiere:

25/09/2018 u